

НҮБХХ-ДБӨС

“Байгаль нуурын сав газрын хил дамнасан экосистемийн байгалийн нөөцийн нэгдсэн менежмент” төсөл

Empowered lives.
Resilient nations.

3 дах жилийн төлөвлөгөөний төсөл

Гарах үр дүн	Үйл ажиллагаа
Бүрэлдэхүүн 1. Стратеги бодлого ба төлөвлөлт	
1.2: Сэлэнгэ мөрний бэлчир дэх амьдрах орчны болон хорт бодисын бохирдол, шим тэжээлт бодис, усны түвшин, хагшаас, голдрилын ёроолын нөхцөл, усны чанарын судалгаа	Усны чанар, амьтан, ургамлын ажиглалт, хяналт шинжилгээг тогтсон цэгүүдэд хийх.
1.3 Байгаль нуурын сав газрын гадаргын ба газар доорх усны нөөцийн менежментийн хил дамнасан асуудал болон усны чанарт нөлөөлж болзошгүй асуудлууд	Газар доорх усны нөөцийн талаарх тайланг хэвлүүлж, судалгааны ажлын үр дүнг Байгаль нуурын Мэдээллийн төвд өгөх.
1.4 Байгаль нуурын сав газар дах бохирдлын халуун цэгийн үнэлгээ, бохирдлын ачаалалыг бууруулах талаар хөрөнгө оруулалт хийх шаардлагатай төслийн жагсаалт гаргах, сав газрын хэмжээнд үйлдвэрлэлээс гарч буй бохирдлын ачаалалыг бууруулахад чиглэсэн техник эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах, тогтоол шийдвэрүүдэд тусгах	Бохирдлын халуун цэгийн үнэлгээний илтгэлийг хэвлүүлэх, усны бохирдлын хэмжээг бууруулахад чиглэсэн байгаль орчны хөрөнгө оруулалт хийх талаар зөвлөмж боловсруулах.
1.5. Экосистемийг хамгаалах нэгдсэн арга хэмжээг багтаасан Стратеги Үйл Ажиллагааны Хамтарсан Хөтөлбөр (СҮАХХ) боловсруулж хэрэгжүүлэх	СҮАХХ боловсруулах багийг бүрдүүлж, хөтөлбөр боловсруулах
1.5. Экосистемийг хамгаалах нэгдсэн арга хэмжээг багтаасан Стратеги Үйл Ажиллагааны Хамтарсан Хөтөлбөр (СҮАХХ) боловсруулж хэрэгжүүлэх	СҮАХХ-ийн эхний хувилбарыг боловсруулах
1.5. Экосистемийг хамгаалах нэгдсэн арга хэмжээг багтаасан Стратеги Үйл Ажиллагааны Хамтарсан Хөтөлбөр (СҮАХХ) боловсруулж хэрэгжүүлэх	СҮАХХ-ийг хоёр орны Засгийн газарт танилцуулах
1.7: Сав газрын УННМ-ийн төлөвлөгөө боловсруулах (Монгол) ба хэрэгжүүлэх (ОХУ).	Гол оролцогчдод зориулсан цуврал семинар зохион байгуулж, төлөвлөгөөг танилцуулах (Монгол)
1.7: Сав газрын УННМ-ийн төлөвлөгөө боловсруулах (Монгол) ба хэрэгжүүлэх (ОХУ).	Төлөвлөгөө батлуулах, хэвлүүлэх (Монгол)
1.7: Сав газрын УННМ-ийн төлөвлөгөө боловсруулах (Монгол) ба хэрэгжүүлэх (ОХУ).	Аж үйлдвэр ба аялал жуулчлалын салбарын агентлагуудыг хамарсан семинар зохион байгуулах, хамтын ажиллагааг сайжруулах (ОХУ)
Бүрэлдэхүүн 2: Усны нөөцийн нэгдсэн менежмент, бүтэц зохион байгуулалтыг бэхжүүлэх (УННМ)	
2.1: Орос-Монголын хилийн усны хамтарсан комиссийн ажлын хэсэгт суурилсан, Байгаль нуур, Сэлэнгийн сав газрын хамтарсан комисс байгуулж, чадавхижуулна.	Шинэ хамтарсан комисс байгуулах талаар хоёр орны гаргасан санал, сонголт, хүний нөөц, мэдээлэл бэлтгэх ажлыг дэмжих

НҮБХХ-ДДБОС
“Байгаль нуурын сав газрын хил дамнансан
экосистемийн байгалийн нөөцийн нэгдсэн
менежмент” төсөл

*Empowered lives.
Resilient nations.*

2.1: Орос-Монголын хилийн усны хамтарсан комиссийн ажлын хэсэгт суурилсан, Байгаль нуур, Сэлэнгийн сав газрын хамтарсан комисс байгуулж, чадавхижуулна.	Хамтарсан Комиссийн эхлэлийн болон жил бүрийн уулзалтыг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх
2.1: Орос-Монголын хилийн усны хамтарсан комиссийн ажлын хэсэгт суурилсан, Байгаль нуур, Сэлэнгийн сав газрын хамтарсан комисс байгуулж, чадавхижуулна.	Хамтарсан Комиссийн дэргэдэх Эрдэмтдийн зөвлөх багийг дэмжих
2.1: Орос-Монголын хилийн усны хамтарсан комиссийн ажлын хэсэгт суурилсан, Байгаль нуур, Сэлэнгийн сав газрын хамтарсан комисс байгуулж, чадавхижуулна.	Хамтарсан Комиссоос ХДОДШ-ний ажлыг хянан үзэх, СҮАХХ батлахад дэмжлэг үзүүлэх
2.1: Орос-Монголын хилийн усны хамтарсан комиссийн ажлын хэсэгт суурилсан, Байгаль нуур, Сэлэнгийн сав газрын хамтарсан комисс байгуулж, чадавхижуулна.	Хамтарсан Комиссийн шинэ гэрээ хэлэлцээр байгуулах талаар гаргах аливаа санаачлагыг дэмжих
2.1: Орос-Монголын хилийн усны хамтарсан комиссийн ажлын хэсэгт суурилсан, Байгаль нуур, Сэлэнгийн сав газрын хамтарсан комисс байгуулж, чадавхижуулна.	Шинэ гэрээ хэлэлцээр байгуулах зөвөлгөөнийг ОХУ ба Монголд зохион байгуулах
2.2: Үндэсний түвшний Яам хоорондын хороо нь шийдвэр гаргах үйл явцдаа Байгаль нуурын төслөө санаачилсан дэд сав газрын УННМТ, ХДОДШ, СҮАХХ зэргийг батлан хэрэгжүүлэх.	Улс тус бүр оролцогчдоо тодорхойлж, яам хоорондын хорооны уулзалтуудыг зохион байгуулахад дэмжлэг үзүүлэх
2.2: Үндэсний хэмжээний Яам хоорондын хороо нь шийдвэр гаргах үйл явцдаа Байгаль нуурын төслөө санаачилсан дэд сав газрын УННМТ, ХДОДШ, СҮАХХ зэргийг батлан хэрэгжүүлэх.	Хэрэв шаардлагатай гэж үзвэл яам хоорондын хорооны уулзалтуудад оролцон УННМТ, ХДОДШ, СҮАХХөтөлбөрийн зорилго, ач холбогдлын талаар тайлбарлах
2.3: Гол оролцогчдод зориулан Байгаль нуурын сав газрын сайжруулсан, урт хугацааны хил дамнансан менежментийн сургалтын хөтөлбөр боловсруулж хэрэгжүүлэх.	БОНХЯ (Монгол), БНЯамны (ОХУ) хэмжээний хамтарсан сургалтыг Монголд зохион байгуулах, сургалтын материалыг бэлтгэх (орчуулах г.м)
2.4: Байгаль нуурын сав газрын усны чанарын мониторингийн уялдуулсан хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, станцуудыг шинэтгэх.	Интеркалибрацийн сургалт явуулах, 2-р үе шат
2.4: Байгаль нуурын сав газрын усны чанарын мониторингийн уялдуулсан хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, станцуудыг шинэтгэх.	Бохирдлын зөөгдөл ба усны балансын загварчлалыг хийх
2.4: Байгаль нуурын сав газрын усны чанарын мониторингийн уялдуулсан хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, станцуудыг шинэтгэх.	Бохирдлыг сэрэмжлүүлэх / дохио өгөх / хариу үйлдэл үзүүлэх ажлын загвар боловсруулах
2.4: Байгаль нуурын сав газрын усны чанарын мониторингийн уялдуулсан хөтөлбөр хэрэгжүүлэх, станцуудыг шинэтгэх.	Ион хроматографыг худалдан авч нийлүүлэх
Бүрэлдэхүүн 3: Экосистемийн үйлчилгээг сайжруулах.	

НҮБХХ-ДДБОС
“Байгаль нуурын сав газрын хил дамнасан
экосистемийн байгалийн нөөцийн нэгдсэн
менежмент” төсөл

*Empowered lives.
Resilient nations.*

3.1: Биологийн төрөл зүйлд ээлтэй уул уурхайн стратеги аргачлалыг 4 газарт хэрэгжүүлэх.	1 туршилтын төсөл (шинээр нээгдсэн уурхайд)
3.1: Биологийн төрөл зүйлд ээлтэй уул уурхайн стратеги аргачлалыг 4 газарт хэрэгжүүлэх.	Оролцогч талуудаас гарсан зөвлөмжийг хэрэгжүүлэх (Зөвлөмжийг хэвлэх, дугуй ширээний ярилцлага)
3.1: Биологийн төрөл зүйлд ээлтэй уул уурхайн стратеги аргачлалыг 4 газарт хэрэгжүүлэх.	Биологийн төрөл зүйлд ээлтэй уул уурхайн төсөл, стратеги аргачлалыг таниулах, сургалт зохион байгуулах (Монгол)
3.2: Жил бүрийн боом өвчний дэгдэлтийг таслан зогсоох үүднээс малын сэг зэмийг устгах үзүүлэн сургалт зохиох, стратеги боловсруулах.	Буриад Улсын Баргуужин, Курумкан дүүргийн сансрын зураглал ашиглан малын сэг зэмийг булсан газрыг тодорхойлох дүн шинжилгээ, боом өвчний нянг илрүүлэхийн тулд хөрсөнд микробиологийн шинжилгээ хийх
3.3: Биологийн төрөл зүйл, экосистемийн менежментийн зорилтуудыг аялал жуулчлалын салбарын төлөвлөлт, үйл ажиллагаанд тусгах туршилт.	Тункинский ба Байкало-Ленскийн тусгай хамгаалалттай газарт биологийн төрөл зүйлд ээлтэй аялал жуулчлалыг хөгжүүлэх
3.3: Биологийн төрөл зүйл, экосистемийн менежментийн зорилтуудыг аялал жуулчлалын салбарын төлөвлөлт, үйл ажиллагаанд тусгах туршилт.	Байгаль нуурын Улсын Байгалийн Биомандлын Нөөц Газар газрын эко-аялал жуулчлалын төвийг байгуулах
3.3: Биологийн төрөл зүйл, экосистемийн менежментийн зорилтуудыг аялал жуулчлалын салбарын төлөвлөлт, үйл ажиллагаанд тусгах туршилт.	Забайкальский тусгай хамгаалалттай нутгийн эко-аялал жуулчлалын төвийг байгуулах, Европарк холбоонд элсэхтэй холбоотой үйл ажиллагааг дэмжих
3.3: Биологийн төрөл зүйл, экосистемийн менежментийн зорилтуудыг аялал жуулчлалын салбарын төлөвлөлт, үйл ажиллагаанд тусгах туршилт.	Забайкальский тусгай хамгаалалттай нутагт баригдаж буй зам, ажиглах байгууламжийн барилгын ажлыг дуусгах.
3.3: Биологийн төрөл зүйл, экосистемийн менежментийн зорилтуудыг аялал жуулчлалын салбарын төлөвлөлт, үйл ажиллагаанд тусгах туршилт.	Тусгай хамгаалалттай нутагт аялал жуулчлал хөгжүүлэх талаар зааварчлага бэлтгэж, хэвлүүлэх (Европаркийн дэмжлэгтэйгээр)
3.3: Биологийн төрөл зүйл, экосистемийн менежментийн зорилтуудыг аялал жуулчлалын салбарын төлөвлөлт, үйл ажиллагаанд тусгах туршилт.	"Байгалийн сувдан хэлхээ" нэвтрүүлэг Орос, Англи хэл дээр бэлтгэж олон нийтэд тараах (Байгаль нуурын тусгай хамгаалалттай нутгийн холбооны тусламжтайгаар)
3.3: Биологийн төрөл зүйл, экосистемийн менежментийн зорилтуудыг аялал жуулчлалын салбарын төлөвлөлт, үйл ажиллагаанд тусгах туршилт.	Тусгай хамгаалалттай нутагт аялал жуулчлал хөгжүүлэх зааварчлагыг Орос хэл дээр бэлтгэж, хэвлүүлэх
3.3: Биологийн төрөл зүйл, экосистемийн менежментийн зорилтуудыг аялал жуулчлалын салбарын төлөвлөлт, үйл ажиллагаанд тусгах туршилт.	Байгаль нуурын сав газарт байгаль орчинд бага нөлөөлөл үзүүлдэг спорт загасчлал, жуулчлалын загвар хөтөлбөр боловсруулах, турших.

НҮБХХ-ДДБОС
“Байгаль нуурын сав газрын хил дамнасан
экосистемийн байгалийн нөөцийн нэгдсэн
менежмент” төсөл

*Empowered lives.
Resilient nations.*

3.3: Биологийн төрөл зүйл, экосистемийн менежментийн зорилтуудыг аялал жуулчлалын салбарын төлөвлөлт, үйл ажиллагаанд тусгах туршилт.	Орон нутгийн байгаль орчны байцаагч нарыг дэмжин, хууль бус загас агнуур, мод огтлох, уул уурхайн зүй бус ажиллалааг хянах мэдлэг чадварыг сайжруулна.
3.3: Биологийн төрөл зүйл, экосистемийн менежментийн зорилтуудыг аялал жуулчлалын салбарын төлөвлөлт, үйл ажиллагаанд тусгах туршилт.	Харь зүйлийн загасны бүлгэмдэлийг хянахын сацуу уугуул төрөл зүйлийг хамгаалах аргачлал техникийг боловсруулж турших.
3.4: Багц ажлууд: Бохирдлын тархалтаас сэргийлэх, биологийн төрөл зүйлийг хамгаалах арга технологийг сайжруулах талаар Байгаль нуурын төвтэй хамтран ажиллах; Байгаль нуурын Мэдээллийн Төв, ТББ-ын чуулга уулзалт, үйлдвэрлэл, бизнесийн түншлэл.	Байгаль нуурын мэдээллийн төвийн ажлыг дэмжих, Байгаль нуурын сав газрын байгаль орчны төлөв байдлын тайлан (2012-2013) бэлдэх, боловсруулах
3.4: Багц ажлууд: Бохирдлын тархалтаас сэргийлэх, биологийн төрөл зүйлийг хамгаалах арга технологийг сайжруулах талаар Байгаль нуурын төвтэй хамтран ажиллах; Байгаль нуурын Мэдээллийн Төв, ТББ-ын чуулга уулзалт, үйлдвэрлэл, бизнесийн түншлэл.	ArcView програм хангамж худалдан авах
3.4: Багц ажлууд: Бохирдлын тархалтаас сэргийлэх, биологийн төрөл зүйлийг хамгаалах арга технологийг сайжруулах талаар Байгаль нуурын төвтэй хамтран ажиллах; Байгаль нуурын Мэдээллийн Төв, ТББ-ын чуулга уулзалт, үйлдвэрлэл, бизнесийн түншлэл.	Байгаль нуурын сав газрын Экологийн атлас боловсруулах ажлыг дуусгах
3.4: Багц ажлууд: Бохирдлын тархалтаас сэргийлэх, биологийн төрөл зүйлийг хамгаалах арга технологийг сайжруулах талаар Байгаль нуурын төвтэй хамтран ажиллах; Байгаль нуурын Мэдээллийн Төв, ТББ-ын чуулга уулзалт, үйлдвэрлэл, бизнесийн түншлэл.	Байгаль нуурын сав газрын Экологийн атласыг хэвлэлтэнд өгөх
3.4: Багц ажлууд: Бохирдлын тархалтаас сэргийлэх, биологийн төрөл зүйлийг хамгаалах арга технологийг сайжруулах талаар Байгаль нуурын төвтэй хамтран ажиллах; Байгаль нуурын Мэдээллийн Төв, ТББ-ын чуулга уулзалт, үйлдвэрлэл, бизнесийн түншлэл.	"Хил хязгааргүй Байгаль нуур" баримтат киног бэлтгэж дуусгах, Монгол, ОХУ-ын ТВ сувгууд болон Эко-фестивальд өгөх
3.4: Багц ажлууд: Бохирдлын тархалтаас сэргийлэх, биологийн төрөл зүйлийг хамгаалах арга технологийг сайжруулах талаар Байгаль нуурын төвтэй хамтран ажиллах; Байгаль нуурын Мэдээллийн Төв, ТББ-ын чуулга уулзалт, үйлдвэрлэл, бизнесийн түншлэл.	ТТБ-ыг дэмжих зорилгоор форум зохион байгуулж, "Байгаль нуурын сав газрын хамтрагчид" сүлжээ бий болгох
3.4: Багц ажлууд: Бохирдлын тархалтаас сэргийлэх, биологийн төрөл зүйлийг хамгаалах арга технологийг сайжруулах талаар Байгаль нуурын төвтэй хамтран ажиллах; Байгаль нуурын Мэдээллийн Төв, ТББ-ын чуулга уулзалт, үйлдвэрлэл, бизнесийн түншлэл.	Байгаль, Хөвсгөл нуур, Сэлэнгэ мөрний эрэг орчимд хийдэг жил бүрийн цэвэрлэгээний ажлыг үргэлжлүүлэх, ТББ, үйлдвэрлэл, бизнесийн түншлэлтэй хамтран ажиллах